

Handläggare
Peter Hurtig
Telefon: 08-50801255

Till
Järva stadsdelsnämnd
2026-05-19

Skrivelse om att ansluta Järva stadsdels fritidsbibliotek till Fritidsbanken

Svar på skrivelse

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

Sammanfattning

Patrick Amofah (C) och Kim Ekblom (C) lyfter i sin skrivelse fram möjligheten att ansluta fritidsbiblioteket till Fritidsbanken och ställer frågor om utredningsarbete, erfarenheter från Skärholmen samt jämförelser i kostnad och kvalitet.

Förvaltningen kan konstatera att frågan utretts i ett tidigare skede. Bedömningen var att egen regi bättre möjliggör lokala anpassningar, integration med stadsdelens arbetsmarknadsinsatser samt tydligare styrning och uppföljning. I dag rymmer Husby gårds fritidsbibliotek löpande upp till åtta personer i arbetsmarknadsåtgärder, Förvaltningen avser följa utvecklingen i Skärholmen och andra stadsdelar innan frågan provas på nytt.

Bakgrund

Patrick Amofah (C) och Kim Ekblom (C) har lämnat en skrivelse om att ansluta Järva stadsdels fritidsbibliotek till Fritidsbanken.

Barnrättsperspektiv

Förvaltningen bedömer att fritidsbibliotekets verksamhet bidrar till att stärka barns och ungas rätt till lek, fritid och idrott i enlighet med barnkonventionens artikel 31. Genom att erbjuda kostnadsfri utlåning av fritidsutrustning skapas likvärdiga förutsättningar för barn och unga i Järva att delta i idrott och friluftsliv oavsett familjens ekonomiska situation. Resultaten för 2026, tertiäperiod 1 visar att över 64 % av utlånen går till den prioriterade målgruppen 7–19 år, vilket överstiger det interna målet om minst 50 % och visar att verksamheten når målgruppen. Förvaltningens val att driva verksamheten i egen regi bedöms ha bidragit till denna måluppfyllelse genom att möjliggöra lokala anpassningar utifrån de behov och förutsättningar som råder i stadsdelen.

Funktionshinderperspektiv

Fritidsbibliotekets utlåningsverksamhet kan bidra till ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, genom att möjliggöra tillgång till specialanpassad eller kostsam utrustning som annars kan vara svår att anskaffa. Förvaltningen bedömer att en verksamhet i egen regi ger bättre förutsättningar att anpassa utbudet och servicen utifrån lokala behov, däribland behov kopplade till funktionsnedsättning. Frågan om tillgänglighet i verksamhetens utbud och lokaler bör beaktas i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Jämställdhetsperspektiv

Förvaltningen bedömer att fritidsbiblioteket bidrar till jämlik tillgång till fritids- och idrottsutrustning för invånare i Järva oavsett kön. En viktig komponent för att bedöma detta är att verksamheten följer upp alla utlån utifrån kön, vilket möjliggör analys och riktade insatser. Under första tertialen 2026 fördelar sig utlånen på 42 % flickor/kvinnor och 57 % pojkar/män. Denna skillnad är ett viktigt underlag för det fortsatta utvecklingsarbetet med att säkerställa att verksamheten når alla målgrupper likvärdigt.

Ärendet

Skribenterna beskriver att Fritidsbanken i Skärholmens stadsdelsnämnd, som öppnade i oktober 2024, har blivit en tydlig framgång med över 50 000 utlånade artiklar under det första året. De pekar på fördelar med att vara del av Fritidsbanken som nationell ideell organisation, med färdigt lånesystem, gemensam webbplats och möjlighet att låna utrustning mellan orter. Centerpartiet menar att lokalt drivna fritidsbibliotek riskerar att bygga upp parallella strukturer i stället för att nyttja ett etablerat nationellt system.

Skribenterna ställer följande frågor till förvaltningen:

1. Har förvaltningen utrett möjligheten att ansluta stadsdelens fritidsbibliotek till Fritidsbanken?

2. Om inte, vilka skäl finns till att verksamheten i dag drivs fristående från det nationella konceptet?

3. Har förvaltningen haft dialog med Skärholmens stadsdelsförvaltning om erfarenheter, kostnader och effekter av deras Fritidsbank?

4. Har förvaltningen haft kontakt med Fritidsbanken Sverige om vad som krävs för att ansluta verksamheten till nätverket?

5. Vilka skillnader i kostnad, administration och kvalitet ser

förvaltningen mellan att driva ett eget fritidsbibliotek och att vara del av Fritidsbanken?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för främjande och förebyggande sociala insatser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i att tillgång till fritidsutrustning är en viktig fråga för jämlik tillgång till idrott och friluftsliv, och att det finns starka skäl att säkerställa att Järvas fritidsbibliotek bedrivs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Svar på frågorna

1. Har förvaltningen utrett möjligheten att ansluta stadsdelens fritidsbibliotek till Fritidsbanken? 2. Om inte, vilka skäl finns till att verksamheten i dag drivs fristående från det nationella konceptet? När det gäller fråga 1 och 2 kan förvaltningen redogöra för att frågan om anslutning till Fritidsbanken utretts av dåvarande Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, innan uppstarten (år 2023) av Husby gårds Fritidsbibliotek. Utredningen innefattade besök på flera fritidsbibliotek i länet samt presentation av Fritidsbankens verksamhet. Bedömningen som gjordes var att en verksamhet i egen regi bättre skulle möjliggöra snabba och lokalt anpassade lösningar utifrån Järvas specifika behov och förutsättningar. En central del i bedömningen handlade om rådighet. Genom att driva fritidsbiblioteket i förvaltningens egen regi skapas förutsättningar att koppla verksamheten till stadsdelens arbetsmarknadsinsatser, exempelvis genom att erbjuda praktikplatser, sysselsättning eller introduktionsuppdrag för personer som står långt från arbetsmarknaden. Därtill möjliggör en lokal drift tätare samverkan med andra verksamheter inom stadsdelen, såsom fritidsgårdar, och socialtjänst, på ett sätt som ett externt nätverksbaserat koncept har svårare att erbjuda. Slutligen ger en verksamhet i egen regi tydligare förutsättningar för styrning och uppföljning.

3. Har förvaltningen haft dialog med Skärholmens stadsdelsförvaltning om erfarenheter, kostnader och effekter av deras Fritidsbank?

När det gäller fråga 3 hade förvaltningen inför beslutet att starta ett eget fritidsbibliotek dialog med flera stadsdelsförvaltningar för att ta del av deras erfarenheter och åsikter om möjligheter och utmaningar. Förvaltningen vill poängtera att Skärholmens Fritidsbank startades efter att Järvas fritidsbibliotek redan etablerats, varför specifik dialog med Skärholmen om just deras verksamhet och analys under uppstart inte förekommit.

4. Har förvaltningen haft kontakt med Fritidsbanken Sverige om vad som krävs för att ansluta verksamheten till nätverket?

När det gäller fråga 4 hade förvaltningen inför beslutet flera möten med Fritidsbanken Sverige för att klargöra de praktiska och administrativa krav som en anslutning till nätverket skulle innebära.

5. Vilka skillnader i kostnad, administration och kvalitet ser förvaltningen mellan att driva ett eget fritidsbibliotek och att vara del av Fritidsbanken?

Inför uppstart av fritidsbiblioteket gjorde förvaltningen bedömningen att det fanns både fördelar och nackdelar med att tillhöra Fritidsbankens nationella verksamhet. En avgörande faktor var rådigheten över verksamheten och dess utveckling. Beslutet landade i att starta ett eget fritidsbibliotek.

En fördel med egen regi är möjligheten att integrera fritidsbiblioteket i förvaltningens bredare arbetsmarknadsuppdrag. Verksamheten vid Husby gårds fritidsbibliotek utgör i dag en aktiv plattform för sysselsättningsinsatser. Bemanningen består av en ordinarie arbetsledare samt en handledare (som ska anställas till sommaren i samband med att en filial i Spånga by öppnar). Utöver dessa ordinarie anställningar rymmer verksamheten löpande upp till åtta personer i olika arbetsmarknadsinsatser: tre personer i offentligt skyddat arbete (OSA) på heltid, fyra personer i praktik inför planerad OSA-anställning på halvtid, samt en person med beredskapsavtal och lönebidrag. När handledartjänsten är tillsatt anses verksamheten kunna utöka antalet arbetsmarknadsinsatser. Denna integrering av arbetsmarknadsinsatser i en operativ verksamhet bedöms svår att uppnå inom ramen för ett externt koncept, där styrning och personalfrågor kan hanteras på ett annat sätt.

Förvaltningen kommer att följa utvecklingen av Fritidsbankens verksamhet i Skärholmen och andra stadsdelar och är beredd att på nytt pröva frågan om en eventuell anslutning om förutsättningarna förändras. I dagsläget kvarstår dock bedömningen att fritidsbiblioteket bör drivas i egen regi.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jonas Eliasson
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

Skrivelse om att ansluta Järva stadsdels fritidsbibliotek till Fritidsbanken

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2026-05-05
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2026-05-05